

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА ПРАВА І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою факультету
управління, адміністрування
та інформаційної діяльності
Протокол № 9 від 21 березня 2023 р.
Голова Мізюк В.А.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

«ПРАВО»

(назва атестаційного екзамену)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 08 Право
(шифр і назва галузі знань)

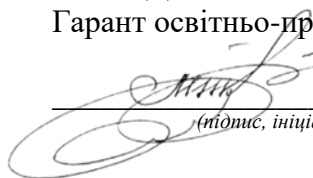
спеціальність 081 Право
(код і назва спеціальності (предметної спеціальності або спеціалізації))

освітня програма Право
(назва освітньої програми)

Ізмаїл – 2022-2023

ПОГОДЖЕНО:

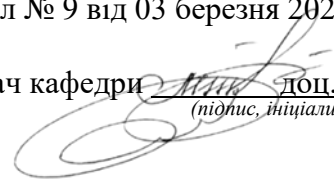
Гарант освітньо-професійної програми

доц. Метіль А.С.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

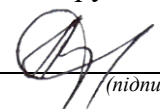
кафедрою права і соціальної роботи

протокол № 9 від 03 березня 2023 року

Завідувач кафедри доц. Метіль А.С.
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості освіти факультету управління,
адміністрування та інформаційної діяльності

доц. Драгієва Л.В.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробник програми:

Метіль Анастасія Сергіївна – кандидат юридичних наук,
завідувач кафедри права і соціальної роботи (ІДГУ)

Рецензент програми:

Ховпун Олексій Сергійович – доктор юридичних
наук, професор кафедри права і соціальної роботи (ІДГУ)

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Метою атестаційного екзамену є оцінювання рівня професійної компетентності, ступеня засвоєння змісту компонентів освітньо-професійної програми «Право», перевірка підготовки та підсумкова атестація фахівця щодо відповідності вимогам спеціальності 081 «Право» першого рівня вищої освіти на здобуття освітньо-професійного ступеня «бакалавр». Програма атестаційного екзамену з права містить змістові модулі нормативних навчальних дисциплін циклу професійної підготовки ОПП бакалавра права.

Програма призначена для перевірки ступеня оволодіння студентами спеціальними компетентностями та готовність їх до виконання професійних обов'язків.

Завданнями атестаційного екзамену є оцінка рівня сформованості загальних і спеціальних компетентностей, здобутих теоретичних знань та практичних навичок у різних галузях права («Конституційне право України», «Адміністративне право України», «Кримінальне право України», «Цивільне право України», «Трудове право України», «Кримінальне процесуальне право України», «Цивільне процесуальне право України»), здатності до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел і використання нормативно-правової бази для розв'язання ситуаційного завдання професійної діяльності.

2. ЕТАПИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ

2.1. Етапи проведення.

Атестаційний екзамен проводиться в один етап.

2.2. Форми проведення.

Атестаційний екзамен проводиться в усній формі за завданнями, затвердженими випусковою кафедрою, які містять у собі два теоретичних та два практичних завдання: аналіз нормативно-правового акту та вирішення ситуаційної задачі.

3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

3.1. Структура екзаменаційного завдання

Назва екзаменаційного завдання	Компетентності, що перевіряються	Результати навчання, що перевіряються
Блок 1. Теоретичні завдання для перевірки загальних та спеціальних компетентностей зі спеціальності 081 Право		
<i>Завдання 1. Теоретичне завдання</i>	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК9 Здатність працювати в команді. ЗК10 Здатність діяти на основі	ПРН 2 Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання. ПРН 9 Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій. ПРН 4 Формулювати власні обґрунтовані судження на основі

	<p>етичних міркувань (мотивів).</p> <p>СК 1 Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.</p> <p>СК 3 Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.</p> <p>СК 7 Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p> <p>СК 8 Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p> <p>СК 11 Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.</p> <p>СК 12 Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК 13 Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.</p>	<p>аналізу відомої проблеми.</p> <p>ПРН 12 Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.</p> <p>ПРН 18 Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи</p> <p>ПРН 13 Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.</p> <p>ПРН 6 Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.</p> <p>ПРН 11 Володіти базовими навичками риторики.</p> <p>ПРН 15 Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.</p> <p>ПРН 9 Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.</p> <p>ПРН 22 Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.</p>
<p><i>Завдання 2.</i> <i>Теоретичне завдання</i></p>	<p>ЗК 3 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 7 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями</p> <p>ЗК 11 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 12 Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.</p> <p>СК 1 Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.</p> <p>СК 7 Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів,</p>	<p>ПРН 4 Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми</p> <p>ПРН 11 Володіти базовими навичками риторики.</p> <p>ПРН 12 Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.</p> <p>ПРН 6 Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.</p> <p>ПРН 5 Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.</p> <p>ПРН 21 Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.</p> <p>ПРН 15 Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.</p> <p>ПРН 19 Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових</p>

	<p>щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p> <p>СК 8 Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p> <p>СК 11 Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.</p> <p>СК 15 Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування</p>	<p>інститутів і норм фундаментальних галузей права.</p> <p>ПРН 13 Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.</p> <p>ПРН 20 Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.</p> <p>ПРН 9 Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.</p>
<p>Блок 2. Практичні завдання для перевірки загальних та спеціальних компетентностей зі спеціальності 081 Право</p>		
<p><i>Завдання 3.</i> <i>Аналіз нормативно-правового акту</i></p>	<p>ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.</p> <p>СК4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p> <p>СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p> <p>СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК15. Здатність до самостійної</p>	<p>ПРН 18 Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи;</p> <p>ПРН 23 Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.</p>

	<p>підготовки проєктів актів правозастосування.</p> <p>СК 16 Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>	
<p><i>Завдання 4.</i> <i>Вирішення ситуаційної задачі</i></p>	<p>ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК9. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.</p> <p>ЗК14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p> <p>СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p> <p>СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.</p> <p>СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p> <p>СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>	<p>ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин;</p> <p>ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання;</p> <p>ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел;</p> <p>ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.</p> <p>ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю;</p> <p>ПРН 19. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи;</p> <p>ПРН 20. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права;</p> <p>ПРН 21. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів;</p> <p>ПРН 22. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки;</p> <p>ПРН 23. Готувати проєкти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.</p> <p>ПРН 24. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.</p> <p>ПРН 25. Кадрове забезпечення підрозділів ювенальної превенції фахівцями, які зможуть працювати з дітьми.</p>

	СК17. Знання і розуміння соціальної ролі підлітків у суспільстві та основ законодавства з прав дитини. СК18. Здатність до консультування та встановлення значимих правових фактів у справах дітей та неповнолітніх.	
--	--	--

3.2. Зміст екзаменаційних завдань:

3.2.1. Два теоретичних завдання атестаційного екзамену потребують вивчення певних розділів дисциплін, що входять до складу освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 081 Право.

Завдання складені з урахуванням вимог Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 081 Право для першого (бакалаврського) рівня освіти та освітніх компонентів програми підготовки бакалаврів спеціальності 081 Право: «Конституційне право України», «Адміністративне право України», «Кримінальне право України», «Цивільне право України», «Трудове право України», «Кримінальне процесуальне право України», «Цивільне процесуальне право України».

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Тема 1. Конституційне право – провідна галузь національного права.

Поняття і предмет галузі конституційного права. Співвідношення термінів — «конституційне право» і — «державне право». Місце та роль конституційного права в системі права України.

Система галузі конституційного права. Поняття та види конституційно-правових інститутів. Конституційно-правові норми: поняття, ознаки, види та структура. Специфіка конституційно-правових норм.

Джерела галузі конституційного права України. Види джерел та їх юридична природа. Місце Конституції України та конституційних законів у системі джерел галузі конституційного права.

Поняття та види конституційно-правових відносин. Суб'єкти та об'єкти конституційно-правових відносин. Юридичні факти в конституційному праві.

Відповідальність в конституційному праві. Суб'єкти та підстави конституційно-правової відповідальності. Конституційно-правова відповідальність посадових осіб та органів публічної влади.

Поняття, предмет та система науки конституційного права. Конституційне право як навчальна дисципліна.

Тема 2. Конституційний лад і його закріплення в конституції України.

Поняття конституційного ладу та його співвідношення з державним ладом. Ознаки і принципи конституційного ладу України. Закріплення конституційного ладу в Конституції України. Риси України як конституційної держави. Поняття державного ладу України та характеристика його принципів.

Гуманістичні і демократичні засади конституційного ладу України. Механізм української держави і її основні функції. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини – головний обов'язок української держави.

Народ – носій суверенітету і єдине джерело влади в Україні. Конституційне закріплення принципу народного суверенітету. Співвідношення народного, національного і державного суверенітету. Форми здійснення народовладдя в Україні.

Конституційне закріплення форми української держави. Україна – унітарна республіка. Основні риси республіканської форми правління. Види республік. Особливості республіканської форми правління в Україні. Характеристика державно-політичного режиму в Україні.

Конституційні принципи культурної та мовної політики Української держави. Статус української мови як державної мови. Гарантування Конституцією України вільного розвитку, використання і захисту російської, інших мов національних меншин України.

Поняття і сутність суспільного ладу. Основні принципи суспільного ладу. Система суспільного ладу.

Тема 3. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні.

Конституційні права і свободи людини і громадянина. Права і свободи людини і громадянина, їх співвідношення. Класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина. Права людини і права громадянина. Покоління прав людини. Соціально-економічні і соціально-культурні права. Особисті права і свободи. Політичні права і свобод.

Конституційні обов'язки громадян України та людини: поняття та співвідношення. Конституційний обов'язок громадян України щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів. Обов'язок не заподіювати шкоди природі, культурній спадщині, відшкодування завданих збитків. Обов'язок сплачувати податки і збори в порядку й розмірах, встановлених законом. Обов'язок неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права й свободи, честь і гідність інших людей.

Тема 4. Конституційна система органів державної влади.

Конституційне-правове регулювання питань організації і діяльності органів державної влади. Поняття, ознаки та конституційна система органів державної влади в Україні. Види органів державної влади.

Конституційний статус органів законодавчої, виконавчої і судової влади. Конституційний статус Президента України та прокуратури в системі органів державної влади.

Принципи організації і діяльності органів державної влади, їх конституційне закріплення.

Тема 5. Конституційно-правовий статус Верховної Ради в Україні.

Загальна теорія і стан парламентаризму в Україні.

Місце та роль Верховної Ради України в механізмі державної влади. Верховна Рада – єдиний орган законодавчої влади в Україні, парламент України. Парламент та його ознаки. Види парламентів. Функції Верховної Ради України.

Чисельний склад та структура Верховної Ради України. Строк повноважень Верховної Ради України. Дострокове припинення повноважень Верховної Ради України.

Поняття статусу народного депутата України. Вільний депутатський мандат, несумісність депутатського мандата з іншими видами діяльності. Термін повноважень народного депутата України. Дострокове припинення повноважень народного депутата України. Форми діяльності народного депутата України. Права і обов'язки народного депутата України. Право депутатів на запит. Гарантії діяльності народного депутата України та механізм їх реалізації.

Компетенція Верховної Ради України: поняття, конституційне закріплення. Законодавча компетенція. Питання, що визначаються та встановлюються виключно законами України. Бюджетна, установча та контрольна компетенція Верховної Ради України. Контрольні повноваження Верховної Ради України відносно Президента України та органів виконавчої влади.

Організація роботи Верховної Ради України. Органи та посадові особи Верховної Ради України. Порядок обрання та повноваження Голови Верховної Ради України, першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України. Комітети Верховної Ради України: порядок формування, перелік, повноваження. Тимчасові спеціальні, тимчасові слідчі комісії та спеціальна тимчасова слідча комісія Верховної Ради України. Депутатські групи та фракції у Верховній Раді України.

Порядок роботи Верховної Ради України. Чергові та позачергові сесії Верховної Ради України. Порядок скликання та проведення сесій Верховної Ради України. Розгляд питань на пленарних засіданнях Верховної Ради України. Голосування у Верховній Раді України.

Законодавчий процес та інші парламентські процедури. Стадії законодавчого процесу. Поняття законодавчої ініціативи. Суб'єкти права законодавчої ініціативи в Верховній Раді України. Попереднє обговорення законопроектів у комітетах Верховної Ради України. Порядок обговорення законопроекту на пленарних засіданнях Верховної Ради України в ході трьох читань. Прийняття законів. Промульгація законів Президентом України. Введення в дію законів та інших актів Верховної Ради України. Особливості проходження в Верховній Раді України конституційних законів.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: порядок призначення, повноваження, акти реагування. Правовий статус Рахункової палати.

Тема 6. Президент України.

Поняття глави держави, юридичні форми глави держави. Місце та роль Президента України в механізмі державної влади. Функції Президента України. Порядок обрання Президента України. Законодавство про вибори Президента України.

Термін повноважень Президента України. Конституційні підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Відставка Президента України. Неможливість виконання Президентом України своїх обов'язків за станом здоров'я. Усунення Президента України з поста в порядку імпічменту Верховною Радою України. Виконання обов'язків Президента України у разі дострокового припинення повноважень Президента України.

Компетенція Президента України. Конституційні засади взаємовідносин Президента України і Верховної Ради України та його повноваження у сфері законодавчої влади. Конституційні засади взаємовідносин Президента України з органами виконавчої влади. Повноваження Президента України у сфері зовнішніх відносин, оборони та національної безпеки.

Акти Президента України. Адміністрація Президента України.

Тема 7. Кабінет міністрів України.

Поняття та зміст виконавчої влади. Місце та роль Кабінету Міністрів України у механізмі державної влади. Поняття уряду держави та його функції.

Склад Кабінету Міністрів України. Порядок формування Кабінету Міністрів. Конституційний порядок призначення на посаду Прем'єр-міністра України. Компетенція Кабінету Міністрів України. Основні форми роботи Кабінету Міністрів України. Постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України. Відповідальність Кабінету Міністрів України. Відставка Прем'єр-міністра України та інших членів Кабінету Міністрів України.

Тема 8. Конституційні засади судової влади в Україні. Конституційний суд України. Прокуратура України.

Суди – виключні органи правосуддя в Україні. Система судів загальної юрисдикції. Верховний Суд України. Загальне поняття й основні напрямки діяльності. Структура і склад Верховного Суду України. Спеціалізовані та апеляційні суди в Україні. Вищий адміністративний суд України.

Функції і повноваження судів загальної юрисдикції. Основні засади судочинства в Україні. Правовий статус суддів. Вимоги до кандидатів на посаду судді України. Порядок призначення суддів. Гарантії незалежності суддів. Органи суддівського самоврядування і кваліфікаційні колегії.

Вища рада юстиції України: порядок формування, склад, основні функції і повноваження.

Правовий статус прокуратури в Україні. Система і структура прокуратури. Функції і повноваження прокуратури. Порядок діяльності органів прокуратури. Акти органів прокуратури.

Конституційний Суд – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні. Склад та порядок формування Конституційного Суду та його склад. Функції та повноваження Конституційного Суду України. Порядок діяльності Конституційного Суду і процедури розгляду ним справ.

Тема 9. Конституційні засади місцевого самоврядування.

Поняття місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування як елемент основ конституційного ладу України. Ознаки місцевого самоврядування. Правова, організаційна і фінансова автономність органів місцевого самоврядування.

Міжнародно-правове регулювання питань місцевого самоврядування. Європейська Хартія про місцеве самоврядування.

Наукові концепції місцевого самоврядування: громадівська теорія, державницька теорія, теорія муніципального дуалізму.

Історія становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні. Магдебургське право. Органи місцевої державної влади в радянській період.

Місцеве самоврядування за Конституцією України 1996 р. Система принципів і органів місцевого самоврядування. Територіальна громада. Порядок формування органів місцевого самоврядування. Сільські, селищні та міські голови: порядок обрання і статус. Сільські, селищні міські, районні, обласні ради. Виконавчі органи сільських, селищних та міських рад. Органи самоорганізації населення.

Територіальна, матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування.

Особливості здійснення місцевого самоврядування в містах Києві та Севастополі.

Функції і повноваження та акти органів місцевого самоврядування. Адміністративний, фінансовий, судовий та ін. контроль (нагляд) за діяльністю органів місцевого самоврядування.

Гарантії здійснення повноважень і відповідальність місцевого самоврядування.

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади: система, порядок формування. Основні завдання та функції міністерств та інших центральних органів виконавчої влади України. Міністерство внутрішніх справ в системі органів виконавчої влади.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Тема 1. Адміністративне право як галузь права.

Адміністративне право як юридична наука. Предмет і система науки адміністративного права. Розвиток науки адміністративного права України та її завдання. Основні проблеми сучасної науки адміністративного права та шляхи їх вирішення. Адміністративне право як навчальна дисципліна. Система курсу адміністративного права. Співвідношення науки адміністративного права і науки управління. Основи адміністративного права зарубіжних країн.

Тема 2. Адміністративно-правові норми і відносини.

Поняття та особливості адміністративно-правових відносин. Структура та види адміністративно-правових відносин. Підстави виникнення, зміни й припинення адміністративних правовідносин.

Тема 3. Форми управлінської діяльності.

Правові форми діяльності виконавчої влади. Адміністративні договори, її характеристика. Інші дії, які мають юридичне значення. Неправові форми діяльності виконавчої влади. Адміністративно-правова характеристика організаційних дій. Матеріально-технічні операції, їх адміністративно-правова характеристика.

Тема 4. Юридичні акти управління Державне управління.

Поняття, ознаки та юридичне значення актів державного управління. Відмінність актів державного управління від інших правових актів та управлінських рішень. Класифікація актів державного управління. Вимоги, що ставляться до правових актів державного управління.

Тема 5. Спеціальні адміністративно-правові режими.

Специфіка адміністративно-правового режиму. Основні елементи. Поняття та види адміністративно-правових режимів. Нормативно-правове забезпечення адміністративно-правових режимів. Надзвичайні режими; Надзвичайний стан. Військовий стан. Режим зони надзвичайної екологічної ситуації. Режим державної таємниці та його характеристика.

Тема 6. Адміністративна відповідальність.

Поняття та система адміністративних стягнень. Види адміністративних стягнень. Органи, уповноважені накладати адміністративні стягнення. Адміністративна відповідальність юридичних осіб. Причини та умови адміністративних правопорушень. Адміністративна деліктологія.

Тема 7. Адміністративний процес.

Оскарження (опротестування) постанов у справах про адміністративні правопорушення. Перегляд справи. Виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення (виконавче провадження).

Тема 8. Організація адміністративного судочинства в Україні.

Поняття, завдання та мета адміністративного судочинства. Ознаки адміністративного судочинства. Система адміністративних судів та їх повноваження. Особливості утворення адміністративних судів першої інстанції. Апеляційні суди. Суд касаційної інстанції. Принципи адміністративного судочинства: верховенство права, рівність усіх учасників судового процесу, змагальність сторін, диспозитивність та офіційне з'ясування всіх обставин справи, гласність судового процесу. Відкритість інформації щодо справи. Право на перегляд справи та оскарження судового рішення. Обов'язковість судового рішення. Правнича допомога при вирішенні справ в адміністративному суді. Основні положення досудового врегулювання спорів. Судові виклики та повідомлення, їх види та порядок здійснення. Повістки, їх зміст та вручення. Виклик (повідомлення) шляхом надсилання тексту повістки електронною поштою, факсимільним повідомленням (факсом, телефаксом), телефонограмою. Виклик (повідомлення) відповідача, третіх осіб, свідків, місце проживання (перебування) яких невідоме. Фіксування судового засідання технічними засобами (ст. 229). Порядок та умови фіксування судового процесу засобами аудіо- та відеозапису. Склад суду та відводи. Одноособовий та колегіальний розгляд адміністративних справ. Відводи суду (судді), секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача та їх підстави.

Тема 9. Провадження в суді першої інстанції (позовне провадження).

Відкриття провадження. Пред'явлення позову. Залишення позовної заяви без руху, повернення позовної заяви, відмова у відкритті провадження. Відкриття провадження в адміністративній справі: порядок здійснення дій і строки. Об'єднання і роз'єднання позовів. Підготовче провадження. Завдання та строк підготовчого провадження. Подання відзиву, пояснень третіх осіб, зустрічного позову. Попереднє судове засідання: мета, строк, дії суду, порядок проведення. Подання відповіді на відзив та заперечення. Судові рішення у підготовчому засіданні. Врегулювання спору за участю судді: підстави, порядок проведення, строки.

Припинення врегулювання спору за участю судді. Відмова позивача від позову. Визнання позову. Примирення сторін. Заходи забезпечення адміністративного прозову. Ухвали суду за наслідками підготовчого провадження. Розгляд справи по суті (у судовому засіданні). Завдання, строки, повноваження учасників. Участь у судовому засіданні у режимі відео конференції. Головуючий у судовому засіданні. Підготовка засідання. Письмове провадження, поняття та його підстави.

Особливості провадження щодо реалізації права на мирні зібрання. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про примусове відчуження нерухомого майна з мотивів суспільної необхідності. Особливості провадження у справах щодо гарантованого забезпечення потреб оборони. Особливості провадження у справах за зверненнями органів доходів і зборів. Особливості провадження у справах за зверненням СБУ. Особливості провадження у справах щодо притягнення до адміністративної відповідальності. Особливості провадження у справах про дострокове припинення повноважень народного депутата України. Особливості провадження у справах за участю іноземців. Розгляд типових та зразкових справ.

Тема 10. Перегляд судових рішень.

Способи забезпечення законності й обґрунтованості судових рішень. Оскарження судових рішень. Апеляційне провадження. Строки апеляційного оскарження. Суб'єкти оскарження. Підстави апеляційного оскарження. Ухвали, на які можуть бути подані апеляційні скарги окремо від рішення суду. Форма та зміст апеляційної скарги. Апеляційний розгляд справи. Підготовка справи до апеляційного розгляду. Межі перегляду судом апеляційної інстанції. Апеляційний розгляд справи у судовому засіданні.

Апеляційний розгляд справи в порядку письмового провадження. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги на судові рішення. Судові рішення суду апеляційної інстанції: постанови та ухвали. Набрання судовими рішеннями суду апеляційної інстанції законної сили. Касаційне провадження. Суд касаційної інстанції. Предмет касаційного оскарження. Строк на касаційне оскарження. Форма і зміст касаційної скарги. Відкриття касаційного провадження. Залишення касаційної скарги без руху, повернення касаційної скарги, відмова у відкритті касаційного провадження. Відкриття касаційного

провадження. Приєднання до касаційної скарги, доповнення, зміна, відкликання касаційної скарги чи відмова від неї. Відзив на касаційну скаргу. Закриття касаційного провадження. Касаційний розгляд справи. Підготовка до касаційного розгляду справи. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Попередній розгляд справи.

Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Підстави перегляду. Право подати заяву про перегляд судового рішення за новоявленими або виключними обставинами. Порядок і строк подання заяви. Форма і зміст заяви. Відкриття провадження за ново виявленими або виключними обставинами. Відмова від заяви. Порядок здійснення перегляду судового рішення за ново виявленими обставинами або виключними обставинами. Судові рішення за наслідками провадження за ново виявленими або виключними обставинами.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Тема 1. Поняття, предмет, принципи, завдання та система кримінального права України

Поняття, предмет і метод кримінального права. Завдання кримінального права України. Кримінальне право і суміжні галузі права. Система кримінального права України. Принципи кримінального права України. Принцип законності. Принцип рівності громадян перед законом. Принцип демократизму. Принципу гуманізму. Принцип невідворотності. Принцип справедливості. Спеціальні принципи.

Становлення і розвиток кримінального законодавства України. Кримінальний закон як джерело кримінального права. Система і загальна характеристика чинного Кримінального кодексу України. Поняття, структура і види кримінально-правових норм. Чинність кримінального закону в просторі. Чинність кримінального закону щодо осіб. Чинність кримінального закону у часі. Поняття та види тлумачення кримінального закону.

Тема 2. Злочин і його види

Класифікація потенційних злочинів. Формальне, матеріальне та формально-матеріальне визначення злочину. Відмінність злочину від інших правопорушень. Поняття попередньої злочинної діяльності. Момент закінчення окремих видів злочинів і практичне значення правильності його встановлення; відмінність готування від виявлення умислу. Відмінність замаху від готування до злочину. Замах на непридатний об'єкт та замах з непридатними засобами. Дійове каяття і його відмінність від добровільної відмови. Механізм заподіяння шкоди об'єкту злочину. Види додаткового об'єкту злочину. Значення предмету злочину. Потерпілий від злочину.

Тема 3. Кримінальна відповідальність і її підстава

Поняття та ознаки кримінальної відповідальності. Форми реалізації кримінальної відповідальності. Межі кримінальної відповідальності. Підстава кримінальної відповідальності форми реалізації кримінальної відповідальності. Початок і закінчення кримінальної відповідальності. Елементи і ознаки складу злочину. Види складів злочину. Значення правильної кваліфікації злочинів

Тема 4. Об'єкт злочину

Поняття і значення об'єкта злочину. Класифікація об'єктів злочину. Загальний об'єкт злочину і його значення. Родовий об'єкт злочину і його значення. Безпосередній об'єкт злочину і його значення. Поняття предмета злочину, його відмінність від об'єкта злочину, знарядь і засобів вчинення злочину. Вертикальна та горизонтальна класифікація об'єктів злочину. Суспільні відносини як об'єкти, що охороняються від злочинних посягань. Механізм заподіяння шкоди об'єкту злочину. Види додаткового об'єкту злочину. Значення предмету злочину. Потерпілий від злочину.

Тема 5. Об'єктивна сторона злочину

Поняття, ознаки і значення об'єктивної сторони складу злочину. Суспільно-небезпечне діяння як основна ознака об'єктивної сторони складу злочину. Суспільно-небезпечні наслідки, їх поняття і види. Причинний зв'язок між суспільно-небезпечним діянням і суспільно-небезпечними наслідками. Факультативні ознаки об'єктивної сторони складу злочину: спосіб, місце, час, обстановка, знаряддя і засоби вчинення злочину. Зв'язок об'єктивної та суб'єктивної сторін складу

злочину. Умови відповідальності за злочинну бездіяльність. Значення непереборної сили, фізичного та психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність. Філософське поняття причинного зв'язку та розуміння його у кримінальному праві. Характеристика умов, які не були причиною наслідків, але сприяли їх настанню.

Тема 6. Суб'єкт злочину

Організація визначення суб'єкта злочину. Поняття і ознаки суб'єкта злочину. Поняття та види спеціального суб'єкта злочину. Фізична особа як суб'єкт злочину. Вік як ознака суб'єкта злочину. Осудність як ознака суб'єкта злочину. Поняття і критерії неосудності. Поняття і кримінально-правове значення обмеженої осудності. Поняття, мета примусових заходів медичного характеру та особи, до яких вони застосовуються. Види примусових заходів медичного характеру. Відповідальність за злочини, вчинені у стані сп'яніння. Можливість законодавчого вирішення питання про юридичну особу як суб'єкт злочину. Суб'єкт злочину і особа злочинця. Обставини, покладені в основу визначення віку, з досягненням якого особа може вважатися суб'єктом злочину. Кримінально-правове значення неосудності. Відповідальність за злочин, вчинений у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин, і її обґрунтування в теорії кримінального права. Продовження, зміна або припинення примусових заходів медичного характеру. Примусове лікування.

Тема 7. Суб'єктивна сторона злочину

Поняття, ознаки і значення суб'єктивної сторони складу злочину. Поняття та форми вини. Поняття та види умислу. Поняття та види необережності. Випадок (казус) і його відмінність від злочинної недбалості. Складна (подвійна) форма вини. Факультативні ознаки суб'єктивної сторони: мотив і мета злочину, емоційний стан. Помилка в кримінальному праві та її вплив на кримінальну відповідальність. Об'єктивне та суб'єктивне ставлення у вини. Відмежування злочинної самовпевненості та непрямого умислу. Злочини, в яких можлива складна (подвійна) форма вини. Значення фактичної помилки для кримінально-правової кваліфікації. Відмінність помилки від відхилення дії. Злочини, вчинені у стані сильного душевного хвилювання.

Тема 8. Співучасть у злочині

Поняття та ознаки співучасті у злочині. Види співучасників. Форми співучасті. Кримінальна відповідальність співучасників. Екссес виконавця. Добровільна відмова співучасників від вчинення злочину. Причетність до злочину. Важливість та особливості встановлення у співучасників мотиву та мети злочину. Відмінність співучасті від об'єктивно зв'язаних необережних злочинних діянь кількох осіб; від дій, які об'єктивно сприяли вчиненню злочину, але суб'єктивно не були спрямовані на це; від необережного сприяння умисному злочині; від вчинення злочину двома чи більше особами при відсутності спільності посягання. Поняття організованої злочинності, мафії як явища в суспільстві. Відмінність підбурювання до злочину від діянь виконавця і організатора злочину та загальних закликів до злочинної діяльності. Особливості добровільної відмови організатора, підбурювача та пособника.

Тема 9. Поняття, система та види покарань. Призначення покарання

Поняття і значення загальних засад призначення покарання. Співвідношення загальних засад із принципами призначення покарання. Система загальних засад призначення покарання. Призначення покарання в межах санкції статті Особливої частини. Врахування положень Загальної частини при призначенні покарання. Врахування ступені тяжкості вчиненого злочину, особи винного, обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання. Поняття обставин, що пом'якшують (обтяжують) покарання. Види обставин, що пом'якшують (обтяжують) покарання. Особливості врахування судом обставин, що пом'якшують (обтяжують) покарання. Значення обставин, що пом'якшують (обтяжують) покарання.

Тема 10. Види злочинів проти основ національної безпеки

Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти основ національної безпеки України. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади: види дій, склад злочину, кваліфікуючі ознаки. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України: склад злочину, кваліфікуючі ознаки. Фінансування дій, вчинених із метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України: поняття

«фінансування дій», склади злочинів, кваліфікуючі ознаки, умови звільнення особи від кримінальної відповідальності за цей злочин. Державна зрада: поняття, склад злочину, умови звільнення особи від кримінальної відповідальності за цей злочин, відмежування державної зради від шпигунства та розголошення державної таємниці.

Посягання на життя державного чи громадського діяча: склад злочину, співвідношення з умисним вбивством у зв'язку з виконання потерпілим службового або громадського обов'язку. Диверсія: поняття, склад злочину, відмежування від умисного знищення або пошкодження майна та терористичного акту. Шпигунство: поняття, склад злочину, умови звільнення від кримінальної відповідальності за цей злочин, відмежування шпигунства від державної зради. Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань: склад злочину, кваліфікуючі ознаки.

Тема 11. Злочини проти життя та здоров'я особи

Вбивство: поняття та види. Умисне вбивство: поняття та види. Склад умисного вбивства без обтяжуючих і пом'якшуючих обставин. Умисне вбивство за обтяжуючих обставин. Види обтяжуючих обставин, їх характеристика. Умисне вбивство за пом'якшуючих обставин, його види. Умисне вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання. Поняття сильного душевного хвилювання. Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини.

Відповідальність співучасників цього злочину. Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Вбивство через необережність: склад злочину, кваліфікуючі ознаки. Доведення до самогубства: склад злочину, кваліфікуючі ознаки. Погроза вбивством: склад злочину, кваліфікуючі ознаки, відмежування від готування до вбивства і замаху на вбивство. Поняття, загальна характеристика та види злочинів проти здоров'я. Поняття тілесних ушкоджень, їх відмінність від нанесення удару, побойів і мордування. Умисне тяжке тілесне ушкодження. Поняття умисного тяжкого тілесного ушкодження і його види. Критерії визнання тілесного ушкодження тяжким. Кваліфікуючі ознаки умисного тяжкого тілесного ушкодження. Відмежування тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого, від умисного вбивства та вбивства, вчиненого через необережність. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження.

Поняття середньої тяжкості тілесного ушкодження. Критерії визнання тілесного ушкодження таким, що є середньої тяжкості. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування середньої тяжкості тілесного ушкодження від тяжкого тілесного ушкодження. Умисне тяжке тілесне ушкодження, заподіяне у стані сильного душевного хвилювання. Поняття сильного душевного хвилювання (фізіологічного афекту).

Умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень у разі перевищення меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Поняття перевищення меж необхідної оборони. Поняття перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Умисне легке тілесне ушкодження.

Поняття легкого тілесного ушкодження та його види. Критерії визнання тілесного ушкодження легким. Кваліфікуючі ознаки. Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження. Побой і мордування: поняття, склади злочинів, кваліфікуючі ознаки, відмежування від тілесних ушкоджень. Каткування: поняття, склад злочину, кваліфікуючі ознаки, відмежування від інших злочинів проти життя і здоров'я. Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби: склади злочинів, кваліфікуючі ознаки. Зараження венеричною хворобою: склад злочину, кваліфікуючі ознаки.

Тема 12. Злочини проти власності

Корисливі кримінальні правопорушення проти власності, пов'язані з обертанням чужого майна на користь винного або інших осіб. Поняття, загальна характеристика і види корисливих кримінальних правопорушень, пов'язаних з обертанням чужого майна на користь винного або інших осіб. Крадіжка: поняття, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки. Грабїж: поняття, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, відмежування від крадіжки. Розбій: поняття, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, відмежування від крадіжки, грабежу і вимагання. Вимагання: поняття, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, відмежування від грабежу і розбою. Шахрайство: поняття,

склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, відмежування від крадіжки і грабежу. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, відмежування від крадіжки, грабежу, шахрайства та від зловживання владою або службовим становищем.

Інші корисливі кримінальні правопорушення проти власності Поняття, загальна характеристика і види інших корисливих кримінальних правопорушень проти власності. Їх відмежування від корисливих кримінальних правопорушень, пов'язаних з обертанням чужого майна на користь винного або інших осіб. Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання: предмет цього діяння, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, відмежування від шахрайства. Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї: склад кримінального правопорушення, відмежування від суміжних кримінальних правопорушень проти власності. Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного кримінально протиправним шляхом: склад кримінального правопорушення, співвідношення з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом.

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Тема 1. Загальна характеристика цивільного права України.

Співвідношення публічного та приватного права. Предмет цивільно-правового регулювання. Майнові відносини, які регулюються цивільним правом. Особисті немайнові відносини, які регулюються цивільним правом. Цивільно-правовий метод регулювання суспільних відносин. Функції цивільного права. Основні принципи цивільного права. Відмежування цивільного права від інших галузей права. Система цивільного права як галузі права. Цивільне законодавство. Аналогія закону. Аналогія права.

Тема 2. Об'єкти цивільних прав.

Поняття і види об'єктів, цивільних прав. Речі та їх класифікація. Підприємство (єдиний майновий комплекс). Гроші. Валютні цінності як об'єкти цивільних правовідносин. Цінні папери та їх ознаки. Групи і види цінних паперів. Оборотоzdатність цінних паперів. Порядок передачі прав за цінними паперами. Дії та послуги як об'єкти цивільних правовідносин. Особисті немайнові права, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація та інші нематеріальні об'єкти цивільних відносин.

Тема 3. Особисті немайнові права фізичної особи.

Поняття особистого немайнового права. Особисті немайнові права, які забезпечують природне існування фізичної особи. Особисті немайнові права, які забезпечують соціальне буття фізичної особи. Рівність особистих немайнових прав фізичних осіб. Обмеження особистих немайнових прав. Здійснення і захист особистих немайнових прав.

Захист особистих немайнових прав. Захист персональних даних. Поновлення порушеного права. Спростування недостовірної інформації. Відшкодування моральної шкоди.

Тема 4. Правочини.

Поняття правочину та його ознаки. Види правочинів. Односторонні, двосторонні та багатосторонні правочини. Оплатні та безоплатні правочини. Умовні правочини та їх види. Умови дійсності правочинів. Законність змісту правочину. Здатність осіб до вчинення правочину. Відповідність волі й волевиявлення. Обов'язкова спрямованість правочину на реальне настання правових наслідків, що обумовлені ним. Вчинення правочину у встановленій законом формі. Форми вчинення правочину. Презумпція правомірності правочину. Державна реєстрація правочинів. Місце вчинення правочину. Тлумачення змісту правочину. Відмова від правочину. Поняття та види недійсних правочинів. Нікчемні та оспорювані правочини. Момент, з якого правочин вважається недійсним. Правові наслідки недійсності правочину. Правові наслідки недійсності окремих частин правочину.

Тема 5. Цивільно-правова відповідальність.

Поняття, ознаки та функції цивільно-правової відповідальності. Види цивільно-правової відповідальності. Протиправна поведінка. Майнова шкода (збитки) і моральна шкода. Причинний зв'язок між протиправною поведінкою та шкодою. Вина як умова цивільно-правової відповідальності. Цивільно-правова відповідальність незалежно від наявності вини. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.

Тема 6. Загальна характеристика права власності.

Право власності. Суб'єкти права власності. Право власності Українського народу. Публічна і приватна власність. Поняття права приватної власності. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти права приватної власності. Об'єкти права власності. Зміст права власності. Правомочності власника. Обов'язки власника. Загальні засади здійснення права власності. Межі права власності та підстави його обмеження.

Тема 7. Право інтелектуальної власності.

З'ясувати поняття: права інтелектуальної власності; джерел правового регулювання відносин, пов'язаних з інтелектуальною діяльністю; суб'єктів, об'єктів та зміст права інтелектуальної власності; авторського та патентного права; поняття та ознаки твору; види об'єктів, що охороняються авторським правом; авторських та суміжних прав; майнових та особистих немайнових прав автора; строків чинності авторського права.

Тема 8. Спадкування за заповітом та за законом.

Поняття заповіту та право на заповіт. Види заповіту: заповіт з умовою, заповіт подружжя, секретний заповіт. Форма заповіту. Права заповідача. Заповідальний відказ. Покладення обов'язків на спадкоємців. Встановлення сервітуту в заповіті. Право на обов'язкову частку у спадщині. Призначення спадкоємця. Скасування та зміна заповіту. Недійсність заповіту. Спадкування частини спадщини, не охопленої заповітом. Виконання заповіту. Спадкування за законом. Черговість спадкування за законом. Зміна черговості одержання права на спадкування. Спадкування за правом представлення. Розмір частки у спадщині спадкоємців за законом.

Тема 9. Зобов'язання. Виконання зобов'язання. Забезпечення виконання зобов'язання.

Поняття зобов'язання, його зміст та підстави виникнення. Суб'єкти у зобов'язанні. Заміна сторін у зобов'язанні. Третя особа у зобов'язанні. Види зобов'язань. Договірні та позадоговірні зобов'язання. Грошові зобов'язання. Поняття та загальні умови виконання зобов'язання. Суб'єкти виконання зобов'язання. Предмет виконання зобов'язання. Спосіб, строк (термін) та місце виконання зобов'язання. Підтвердження виконання зобов'язання.

Загальна характеристика видів забезпечення виконання зобов'язання (зобов'язань). Неустойка. Завдаток. Порука. Гарантія. Застава. Притримання.

Тема 10. Припинення зобов'язань.

Поняття та загальна характеристика припинення зобов'язань. Підстави припинення зобов'язань. Виконання зобов'язання. Передання боржником кредиторів відступного. Зарахування зустрічних однорідних вимог. Припинення зобов'язань за домовленістю сторін. Новація і сфера її застосування. Припинення зобов'язань шляхом прощення боргу. Неможливість виконання зобов'язання як підстава для його припинення. Поєднання боржника і кредитора в одній особі як підстава припинення зобов'язання. Смерть фізичної особи або ліквідація юридичної особи - підстава припинення зобов'язання.

Тема 11. Цивільно-правовий договір.

Поняття, загальна характеристика та значення цивільно-правового договору. Свобода договору та її межі. Види договорів. Публічний договір. Договір приєднання. Попередній договір. Договір на користь третьої особи. Змішаний договір. Зміст договору. Форма договору. Порядок та стадії укладення договору. Оферта. Акцепт. Переддоговірні спори. Укладення договорів на біржах, аукціонах, конкурсах. Зміна та розірвання договору.

Тема 12. Зобов'язання за договорами, що виникають у зв'язку з передачею майна у власність.

Договір купівлі-продажу. Загальні положення про договір купівлі-продажу. Права та обов'язки сторін за договором. Правові наслідки порушення умов договору. Види договорів купівлі-продажу. Договір роздрібної купівлі-продажу та його види. Договір поставки. Договір контрактації сільськогосподарської продукції. Договір міни.

Договір дарування. Поняття, предмет, форма договору дарування та його види. Права та обов'язки сторін за договором. Договір дарування з умовою передання дарунку у майбутньому. Договір дарування з покладенням на обдарованого обов'язку на користь третьої особи. Розірвання договору на вимогу дарувальника.

Договір ренти. Поняття, предмет, форма договору ренти. Сторони в договорі ренти, їх права та обов'язки. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження майна, переданого під виплату ренти.

Договір довічного утримання (догляду). Поняття, предмет, форма договору довічного утримання (догляду). Сторони в договорі, їх права та обов'язки. Забезпечення виконання договору. Припинення договору. Правові наслідки розірвання договору. Перехід прав та обов'язків за договором.

ТРУДОВЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Тема 1. Предмет, метод, система, функції та принципи трудового права.

Трудове право як галузь права України. Місце трудового права в системі права України. Поняття трудового права. Предмет трудового права: трудові відносини працівників і тісно пов'язані з ними суспільні відносини. Методи трудового права Сфера дії норм трудового права. Функції трудового права. Розмежування трудового права від суміжних галузей права (цивільного права, адміністративного права, права соціального забезпечення, цивільного процесу). Система трудового права як галузі права. Поняття і значення основних принципів трудового права. Зміст і конкретизація основних принципів трудового права.

Тема 2. Джерела трудового права.

Поняття джерел трудового права, їх класифікація та види. Конституція України як основне джерело трудового права. Кодекс законів про працю України. Система законів, що регулюють соціально-трудова відносини. Підзаконні акти, що регулюють працю працівників. Акти соціального партнерства та локальні нормативно-правові акти. Значення роз'яснень Пленуму Верховного Суду України. Реформа трудового законодавства: основні напрями. Проект Трудового кодексу України. Дія нормативних актів трудового законодавства у часі, просторі і за категоріями працівників.

Тема 3. Суб'єкти трудового права.

Поняття і класифікація суб'єктів трудового права. Трудова правоздатність та дієздатність. Правовий статус суб'єктів трудового права, його зміст. Суб'єкти індивідуальних трудових відносин. Працівники як суб'єкти трудового права. Роботодавці як суб'єкти трудового права. Суб'єкти колективних трудових відносин. Профспілки як суб'єкти колективних трудових відносин. Поняття, види і правовий статус трудових колективів. Повноваження трудових колективів, їх класифікація. Механізм здійснення повноважень і самоврядування трудового колективу. Органи трудового колективу. Державні органи та органи місцевого самоврядування як суб'єкти трудового права. Органи державного нагляду і контролю як суб'єкти трудових правовідносин.

Тема 4. Трудові правовідносини.

Поняття і система правовідносин. Елементи трудових правовідносин. Суб'єкти трудового правовідношення. Трудова правоздатність та дієздатність громадян, підприємств, установ і організацій в сфері трудового права. Зміст трудового правовідношення, основні права і обов'язки його суб'єктів. Підстави виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин.

Тема 5. Трудовий договір.

Поняття, сторони, зміст Види трудового договору Укладення трудового договору Зміна трудового договору Припинення трудового договору Поняття переведення на іншу роботу, види переведень. Переміщення на інше робоче місце. Зміна істотних умов праці. Переведення на іншу роботу в разі виробничої потреби і в разі простою. Атестація працівників та її значення, правові наслідки атестації. Поняття і випадки відсторонення від роботи. Правове регулювання відсторонення від роботи. Оформлення звільнення. Вихідна допомога. Правові наслідки незаконного звільнення. Трудова книжка працівника.

Тема 6. Робочий час.

Поняття робочого часу і значення його правового регулювання. Правові норми робочого часу. Поняття і види робочого тижня, робочого дня і робочої зміни. Нормальна і скорочена тривалість робочого часу, неповний робочий день. Графіки змінності роботи, вахтовий метод роботи, гнучкі графіки роботи. Режим і облік робочого часу, порядок його встановлення. Ненормований робочий день. Поденний, тижневий і підсумований облік робочого часу. Поняття надурочних робіт і порядок їх застосування. Чергування.

Тема 7. Час відпочинку та відпустки.

Поняття і види часу відпочинку. Перерви протягом робочого дня, зміни. Щоденні перерви в роботі. Щотижневі вихідні дні. Святкові і неробочі дні. Поняття і види відпусток. Щорічна основна відпустка і порядок її надання. Щорічна додаткова відпустка, її види і порядок надання. Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Творча відпустка. Соціальні відпустки. Відпустки без збереження заробітної плати.

Тема 8. Правове регулювання оплати праці.

Поняття і зміст заробітної плати в умовах становлення ринкової економіки. Структура заробітної плати: основна заробітна плата, додаткова заробітна плата, інші заохочувальні і компенсаційні виплати. Сфери регулювання заробітної плати: державне регулювання заробітної плати, договірне регулювання заробітної плати. Організація оплати праці на підприємстві (тарифна система, форми і системи оплати праці, нормування праці, преміювання). Тарифна система та її елементи: тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів, тарифно-кваліфікаційні характеристики (довідники). Надбавки і доплати до заробітної плати. Система заробітної плати та її види (почасова, відрядна). Преміювання працівників. Винагорода за результатами роботи за рік. Нормування праці. Норми праці (норми виробітку, норми часу, норми обслуговування, нормовані виробничі завдання, норми чисельності), відрядні розцінки. Оплата праці при відхиленні від нормальних умов праці. Обчислення середньої заробітної плати. Індикація заробітної плати. Компенсація втрати частини зарплати у зв'язку з порушенням строків її виплати. Порядок виплати заробітної плати. Відрахування із заробітної плати.

Тема 9. Правове регулювання охорони праці.

Поняття охорони праці, її правове регулювання. Принципи правової охорони праці. Гарантії прав громадян на охорону праці. Організація охорони праці на підприємстві. Державне управління охороною праці. Участь трудових колективів і профспілок в регулюванні охорони праці. Міжгалузеві і галузеві нормативні акти про охорону праці. Відшкодування власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом шкоди, заподіяної працівникові каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням ним трудових 12 обов'язків. Нагляд і контроль за охороною праці і відповідальність за її порушення.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Тема 1. Поняття, завдання і система кримінального процесу. Суб'єкти кримінального провадження

Загальне поняття та історичні форми кримінального процесу. Поняття кримінального процесу як діяльності компетентних органів і посадових осіб. Кримінально-процесуальні правовідносини. Кримінальний процес, кримінальне судочинство, правосуддя. Кримінальний процес і оперативно-розшукова діяльність. Завдання кримінального процесу. Його роль в державному механізмі боротьби зі злочинністю та в охороні прав особи. Система і стадії кримінального процесу. Кримінально-процесуальні функції: поняття, основні види, суб'єкти. Наука кримінального процесу. Кримінальний процес як навчальна дисципліна, її завдання. Співвідношення кримінального процесу з суміжними галузями знань.

Поняття і класифікація суб'єктів кримінального провадження. Суд, його повноваження. Законний склад суду. Слідчий суддя, його повноваження. Сторона обвинувачення. Прокурор, його завдання і повноваження у кримінальному процесі, на різних його стадіях. Органи досудового розслідування. Слідчий органу досудового розслідування, його повноваження. Процесуальна самостійність слідчого. Керівник органу досудового розслідування, його повноваження. Оперативні підрозділи, їх завдання і повноваження у кримінальному провадженні. Підозрюваний,

обвинувачений: поняття, процесуальні права та обов'язки. Законний представник підозрюваного, обвинуваченого. Коло осіб, які можуть брати участь у провадженні як законні представники, їх права та обов'язки. Захисник підозрюваного, обвинуваченого, його права та обов'язки. Коло осіб, які можуть бути захисниками.

Тема 2. Докази і доказування в кримінальному провадженні. Фіксування кримінального провадження.

Поняття і значення кримінально-процесуального доказування. Теорія доказів. Доказове право. Теорія пізнання і теорія доказів. Мета доказування у кримінальному провадженні. Предмет і межі доказування у кримінальному провадженні. Особливості предмету доказування в окремих категоріях проваджень. Поняття доказів та їх процесуальних джерел. Належність і допустимість доказів. Визнання доказів недопустимими. Класифікація доказів та їх джерел. Процес доказування у кримінальному провадженні, його елементи.

Процесуальні рішення, строки, витрати. Форми фіксування кримінального провадження. Протоколи і додатки до них. Їх форма та зміст. Порядок застосування технічних засобів фіксування кримінального провадження. Повне фіксування судового процесу – одна з основних конституційних засад судочинства. Реєстр матеріалів досудового розслідування. Процесуальні рішення. Їх види, форма та зміст. Вирок і ухвала суду. Ухвала слідчого судді. Постанова слідчого, прокурора. Обвинувальний акт. Процесуальні строки: поняття та види. Обчислення, додержання і поновлення. Розумність строків кримінального провадження. Процесуальні витрати: поняття, види. Визначення розміру і ухвалення рішення щодо процесуальних витрат

Тема 3. Заходи забезпечення кримінального провадження. Загальні положення досудового розслідування.

Поняття, призначення та види заходів забезпечення кримінального провадження. Підстави та порядок затримання особи, яка підозрюється у вчиненні злочину, уповноваженою службовою особою без ухвали слідчого судді. Строк затримання. Поняття, підстави та мета застосування запобіжних заходів. Види запобіжних заходів. Порядок обрання, зміни і скасування запобіжних заходів. Обставини, які при цьому враховуються. Строки тримання підозрюваного і обвинуваченого під вартою під час досудового розслідування.

Поняття і завдання досудового розслідування. Співвідношення досудового розслідування і судового слідства. Початок досудового розслідування. Відомості, які вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Поняття і види підслідності кримінальних справ. Випадки визначення підслідності прокурором. Строки досудового розслідування. Порядок їх продовження. Підстави та порядок об'єднання і виділення кримінальних справ. Процесуальне оформлення цих рішень. Вирішення слідчим, прокурором клопотань учасників досудового розслідування. Недопустимість розголошення даних досудового розслідування. Здійснення прокурорського нагляду, судового та відомчого контролю за додержанням законів органами досудового розслідування.

Тема 4. Слідчі(розшукові) дії. Негласні слідчі (розшукові) дії як різновид слідчих (розшукових) дій.

Поняття, види та загальні вимоги до їх проведення. Порядок виклику і допиту свідка. Особливості виклику і допиту неповнолітнього свідка. Порядок виклику і допиту потерпілого. Одночасний допит кількох раніше допитаних осіб (очна ставка), мета і процесуальний порядок проведення, правила оформлення протоколу. Проведення допиту в режимі відеоконференції. Протокол слідчого експерименту. Обшук. його поняття, види, підстави та порядок проведення. Протокол обшуку. Накладення арешту на кореспонденцію і зняття інформації з каналів зв'язку. Огляд і виїмка кореспонденції та дослідження інформації, знятої з каналів зв'язку. Накладення арешту на майно та його опис.

Негласні слідчі (розшукові) дії, пов'язані з втручанням у приватне спілкування: аудіо-, відеоконтроль особи; арешт, огляд і виїмка кореспонденції; зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж; зняття інформації з електронних інформаційних систем. Підстави та порядок їх проведення. Форма та зміст клопотання слідчого, прокурора про надання дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії та постанови слідчого судді про надання(або про відмову в наданні) такого дозволу.

Інші негласні слідчі (розшукові) дії: обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи; установлення місцезнаходження радіоелектронного 11 засобу; спостереження за особою, річчю або місцем; аудіо- та відеоконтроль місця; контроль за вчиненням злочину; виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації; негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження; використання конфіденційного співробітництва. Підстави та порядок їх проведення. Форма та зміст процесуальних документів, які при цьому складаються.

Тема 5. Підсудність.

Підготовче провадження Поняття, значення, види та характеристика підсудності кримінальних справ. Підстави та порядок передачі кримінального провадження з одного суду до іншого. Завдання і значення стадії підготовчого провадження. Строк призначення підготовчого судового засідання. Порядок проведення підготовчого судового засідання. Рішення, які приймаються в підготовчому судовому засіданні. Ухвала суду про призначення справи до судового розгляду. Її форма та зміст. Питання, які вирішуються судом в порядку підготовки до судового розгляду. Строк призначення справи до розгляду в судовому засіданні. Ознайомлення учасників з матеріалами кримінального провадження (кримінальної справи).

Тема 6. Судові рішення.

Поняття, значення і види судових рішень. Законність, обгрунтованість і мотивованість судового рішення. Вирок як судове рішення, в якому суд вирішує обвинувачення. Види вироків. Підстави для винесення обвинувального вироку. Види обвинувальних вироків. Підстави для винесення виправдувального вироку. Порядок постановлення і проголошення вироку. Окрема думка судді. Форма та зміст обвинувального і виправдувального вироків. Форма та зміст ухвали суду. Роз'яснення судового рішення. Виправлення описок і очевидних арифметичних помилок у судовому рішенні.

Тема 7. Апеляційне провадження. Касаційне провадження

Завдання і значення апеляційного провадження. Судові рішення, на які може бути подана апеляційна скарга. Особи, які мають право подати апеляційну скаргу. Вимоги до апеляційної скарги. Дії суду першої інстанції при одержанні апеляційної скарги. Порядок і строки апеляційного оскарження. Відновлення строку на апеляційне оскарження, підстави та порядок. Доповнення, зміна і відмова від апеляційної скарги. Суди, які розглядають апеляційні скарги. Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції.

Види рішень, які може прийняти суд апеляційної інстанції. Підстави для зміни чи скасування вироку чи іншого судового рішення судом апеляційної інстанції. Недопустимість погіршення правового становища обвинуваченого. Ухвала апеляційного суду, її форма та зміст. Вирок апеляційного суду. Особливості нового розгляду судом першої інстанції. Порядок перевірки ухвал слідчого судді.

Суть і значення касаційного провадження Суб'єкти, порядок та строки касаційного оскарження Розгляд справ за касацією Підстави для скасування або зміни судового рішення Право касаційного оскарження Підстави касаційного оскарження судових рішень, порядок і строки подання касаційної скарги.

ЦИВІЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Тема 1. «Предмет, методи й система цивільного процесуального права»

Поняття, предмет, метод і система цивільного процесуального права. Джерела цивільного процесуального права. Стадії цивільного процесуального права. Цивільна процесуальна форма. Принципи цивільного процесуального права. Місце цивільного процесуального права в правовій системі України. Цивільний процесуальний кодекс України. Цивільно-процесуальні документи, їх структура.

Тема 2. «Цивільні процесуальні правовідносини»

Поняття цивільних процесуальних правовідносин та їх особливості. Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин. Об'єкти цивільних процесуальних правовідносин. Зміст цивільних процесуальних правовідносин. Підстави виникнення цивільних процесуальних правовідносин.

Суд як обов'язковий суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин. Особи, які беруть участь у справі. Особи, які не беруть участі у справі. Зміст і об'єкт цивільних правовідносин.

Тема 3 «Сторони в цивільному процесі. Треті особи в цивільному процесі»

Поняття сторін у цивільному процесі, їх процесуальні права й обов'язки. Процесуальна співучасть: мета, підстави, види. Процесуальні права й обов'язки співучасників. Належність сторін до справи. Поняття належної і неналежної сторін. Умови, процесуальний порядок і правові наслідки заміни неналежної сторони. Процесуальне правонаступництво. Поняття й види третіх осіб. Треті особи, які висувають і які не висувають самостійні вимоги.

Тема 4 «Представництво в цивільному процесі»

Поняття й значення представництва в цивільному процесі. Види представництва й повноваження процесуального представника. Умови, необхідні для здійснення особою представництва в цивільному процесі. Процесуальні права й обов'язки представника в цивільному процесі. Умови здійснення представництва в цивільному процесі. Процесуально-правове становище представника у провадженні цивільних справ у суді першої інстанції. Процесуально-правове становище працівника у провадженні з перевірки законності і обґрунтованості судових рішень та їх виконання.

Тема 5. «Цивільна процесуальна відповідальність»

Цивільна процесуальна відповідальність - це застосування судом мір процесуального примусу та інших санкцій до учасників цивільного судочинства на умовах і в порядку, передбачених ЦПК.

Цивільна процесуальна відповідальність є одним з різновидів правової відповідальності, а тому підпадає під її загальне поняття і має всі ознаки останньої, що не виключає наявності деяких особливостей

Тема 6. «Докази та процес доказування у цивільному процесі»

Поняття й мета доказування в цивільному процесі. Поняття й види доказів у цивільному процесі. Класифікація доказів. Поняття і визначення предмету доказування. Роль доказів і доказування в цивільному процесі. Предмет доказування. Експертиза в цивільному процесі. Засоби доказування.

3.2.2. Аналіз запропонованого з переліку нормативно-правового акту.

1. Конституція України.
2. Кримінальний кодекс України.
3. Цивільний кодекс України.
4. Кодекс законів про працю.
5. Цивільний процесуальний кодекс України.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення.
8. Кодекс законів про працю України.
9. Кодекс адміністративного судочинства України.
10. Сімейний кодекс України.
11. Закон України «Про охорону праці».
12. Закон України «Про статус народного депутата України».
13. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».
14. Закон України «Про вищу освіту».
15. Закон України «Про нотаріат».
16. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».
17. Закон України «Про судоустрій і статус суддів».
18. Закон України «Про відпустки».
19. Закон України «Про міжнародні договори України».
20. Закон України «Про міжнародне приватне право».
21. Колективний договір Ізмайльського державного гуманітарного університету.

3.2.3. Практичне завдання: вирішення ситуаційних задач.

ПРИКЛАДИ ЗАДАЧ

1. Захар із своїм сусідом Назаром розпивали спиртні напої в квартирі останнього. Дружина Назара Тамара, побачивши свого чоловіка та його друга в стані сп'яніння, почала їх лаяти. Назар намагався виштовхнути дружину з кімнати, де вони знаходились, але це її ще більше обурило. Схопивши кухонний ніж, вона вдарила чоловіка в живіт. У лікарні з'ясувалось, що лезо ножа проникло в черевну порожнину, але не пошкодило внутрішніх органів. Через три дні Назара виписали з лікарні, а ще через сім днів він закінчив амбулаторне лікування і вийшов на роботу.

Кваліфікуйте дії Тамари та надайте розширений опис кваліфікації злочину.

2. Контр-адмірал Дмитро вимагав від підлеглих здатися в полон ворожим військам без жодного спротиву.

Дайте кримінально-правову оцінку діянням Дмитра та розширений опис кваліфікації злочину.

3. Побачивши, що у магазині чоловічого одягу продавець була зайнята упакуванням купленого покупцем товару Руслан взяв із прилавка костюм вартістю 2500 гривень і швидко вийшов. Наступного дня, у цьому ж магазині, таким же способом Руслан взяв дві пари чоловічого взуття вартістю 3000 гривень, але цього разу продавець помітила усе та схопила його за руку, але той вирвався і вибіг з магазину разом із взуттям.

Кваліфікуйте дії Руслана та надайте розширений опис кваліфікації злочину.

4. Артем Мочалкін [14 років] під час літніх канікул вирішив допомогти батькам, влаштувавшись на будівництво різноробочим. Проте виконроб будівництва заявив, що хлопець неповнолітній і його на роботу не взяв.

Чи правомірні дії виконроба?

5. До керівника підприємства звернулися батьки Артема Мочалкіна [15 років, навчається у школі] із вимогою звільнити свого сина з роботи, оскільки на їхню думку, ця робота дуже його втомлює і негативно впливає на стан здоров'я. Роботодавець відповів, що хлопець дорослий, самостійно влаштувався на цю роботу і самостійно буде звільнитися.

Дайте оцінку ситуації. Хто правий? Яке рішення буде прийнято?

6. Прокоментуйте зміст уривка із колективного договору: "АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КОЛОС" працює з 5-денним робочим тижнем. Робочий день триває з 8:00 до 19:00. Обідня перерва встановлюється з 11:00 до 13:30".

Чи відповідає такий графік трудовому законодавству?

7. До чергової частини ОВС звернувся Сомов із заявою про вчинене щодо нього кримінальне правопорушення. Приймавши заяву, черговий ОВС пояснив Сомову, що дії по перевірці та вирішенню його заяви будуть виконуватися лише після внесення відповідних відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, оскільки саме тоді виникають кримінальні процесуальні правовідносини, що надають співробітникам поліції відповідні повноваження.

Чи є правильним пояснення чергового ОВС? Коли виникають та припиняються кримінальні процесуальні правовідносини?

8. У районному суді м. Києва розглядалися матеріали кримінального провадження щодо обвинувачення неповнолітнього Бабанова (учня 10 класу) у нанесенні тяжких тілесних ушкоджень учневі паралельного класу під час бійки в школі. У судові засідання з'явилися однокласники обвинуваченого та потерпілого. Батьки обвинуваченого наполягали на тому, аби однокласники

були виділені з залу судового засідання, оскільки вони не хочуть зайвого розголосу цієї події. Батьки потерпілого, зі свого боку, заперечували проти цього, зазначаючи, що судовий розгляд кримінального провадження є відкритим, і хай однокласники Бабанова дізнаються з ким вони навчаються.

Яке рішення і на підставі якої засади кримінального процесу має прийняти суддя в цій ситуації?

9. У дворі будинку був виявлений труп жінки з ножовими пораненнями. Дані, що були отримані під час огляду місця події, давали підстави вважати, що жінка була вбита білявим чоловіком високого зросту, який був одягнений у світлу шкіряну куртку. Через 30 хвилин працівники поліції в кафе, що розташоване неподалік від місця події, виявили білявого чоловіка високого зросту, що був одягнений у світлу шкіряну куртку, на якій були плями бурого кольору, а на руках мали місце 40 подряпини. Цей чоловік при появі поліцейських почав нервувати й намагався вийти з приміщення кафе, однак був ними зупинений. Чоловік пред'явив документи на ім'я Рубана та повідомив, що він уже близько двох годин знаходиться в цьому кафе, а свою спробу вийти пояснив тим, що він раніше судимий і не має бажання зайвий раз спілкуватися з працівниками поліції. Рубан був доставлений до органу внутрішніх справ.

Чи є підстави для затримання Рубана? Які вимоги кримінального процесуального законодавства має виконати уповноважена службова особа, що здійснила затримання особи, негайно після затримання?

10. Позивач Комаров подав позов про поділ кімнати. Відповідач – домоуправління – представив суду висновок інспектора про технічну неможливість поділу спірної кімнати. Оскільки у справі виявилась заява позивача про призначення експертизи, то суд вирішив визнати висновок інспектора як висновок експерта.

Чи правильно поступив суд?

Для встановлення яких фактів призначають експерта?

У чому відмінності між висновком експерта і показаннями свідка?

11. ТОВ «Контакт» звернулося в суд з позовом до ТОВ «Північ» про стягнення оплати за поставлену продукцію та неустойки за прострочення виконання грошового зобов'язання. В позові позивач зазначив, що між ним та відповідачем був укладений договір поставки металу, відповідно до якого ТОВ «Північ» було поставлено металопрокату на загальну суму 50 000 грн. Відповідач не розрахувався у передбачені в договорі строки.

ТОВ «Контакт» просить суд стягнути з ТОВ «Північ» вартість поставленого металопрокату та неустойку в розмірі подвійної облікової ставки НБУ за кожний день прострочення на підставі Закону України «Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань».

ТОВ «Північ» проти позову заперечує, зазначаючи, що в договорі поставки сторони не передбачили неустойки за несвоєчасну оплату.

Вирішіть справу. Відповідь обґрунтуйте.

12. Під час судового засідання, на якому розглядалася справа окремого провадження про усиновлення, суддя помітив, що представник відповідача здійснює телефоном аудіозапис усього ходу судового засідання, а один із присутніх у залі робить фотозйомку. Суддя виніс окрему ухвалу щодо представника відповідача за зловживання процесуальними правами, якою заборонив здійснення звукозапису, а на громадянина, який знімав фотоапаратом, було накладено штраф за неповагу до суду. Після цього до зали судового засідання увійшов репортер телеканалу СТС із оператором, що тримав відеокамеру, і почав знімати судові засідання. На запитання судді про підстави здійснення відеозйомки репортер відповів, що має завдання від редакції на підготовку телерепортажу про розгляд судом справ про усиновлення. Суддя заборонив проведення відеозйомки та видалив із зали судового засідання журналістів.

Чи правомірні дії суду? Порушення яких принципів цивільного судочинства мали місце?

13. Андрій залишив записку дружині Олені про те що вирішив покінчити життя самогубством. Після цього його ніхто вже не бачив. Через шість місяців Олена звернулася до суду із заявою про оголошення Андрія померлим.

Чи задовольнить суд позовну заяву? Обґрунтуйте відповідь.

14. Доренко Р. придбав у магазині «Фокстрот» пральну машину «LG». Через деякий час виявилось, що ця пральна машина має дефекти, допущені виробником. Доренко Р. звернувся до продавця з проханням замінити її на модель такої самої марки, але якісну. Продавець Доренку Р. відмовив, після чого той звернувся до суду з вимогою про розірвання договору купівліпродажу пральної машини і стягнення моральної шкоди. У суді представник відповідача запропонував укласти з Доренком Р. мирову угоду, за умовами якої «Фокстрот» замість бракованої пральної машини передасть йому іншу, більш високої цінової категорії, а Доренко Р. відмовиться від своїх вимог щодо відшкодування моральної шкоди. Доренко Р. погодився з цією пропозицією, і сторони уклали мирову угоду, яка була затверджена судом.

Що таке мирова угода в цивільному процесі? Які вимоги до змісту угоди?

15. До суду звернулася Рябуха з позовом до Потапова про встановлення батьківства та стягнення аліментів на її неповнолітню доньку. Відповідач у судове засідання не з'явився втретє, хоча завжди був сповіщений належним чином, про що в матеріалах справи є докази, і про причини неявки не повідомляв. Суддя, не виходячи до нарадчої кімнати, постановив ухвалу про заочний розгляд справи, незважаючи на те, що позивачка була проти заочного розгляду справи. Позов Рябухи 1 березня 2018 р. суд задовольнив у повному обсязі. 5 квітня 2018 р. від відповідача до суду надійшла заява про перегляд заочного рішення, де зазначалось, що відповідач проти позову заперечує і в нього є докази в обґрунтування своїх заперечень. В останнє судове засідання він не з'явився у зв'язку з хворобою, про що надав довідку з лікарні.

Чи були допущені суддею помилки? Чи повинен прийняти суддя заяву відповідача про перегляд заочного рішення?

16. Представник релігійної організації 20-річний громадянин Г. отримав повістку про призов до армії. Виконання військового обов'язку суперечить його релігійному переконанню. Громадянин звернувся до адвоката за юридичною допомогою.

Що таке альтернативна служба? Чи існує вона в Україні? Надайте правовий аналіз конкретній ситуації.

17. Постановою Кабінету Міністрів України громадянці Тарасенко було присвоєно звання Герой України за здійснення визначного геройського вчинку. Головою Кабінету Міністрів України громадянці Тарасенко з цього приводу було вручено орден «Золота Зірка» за здійснення визначного геройського вчинку.

Чи діяв Кабінет Міністрів України та Голова Кабінету Міністрів України у межах своїх повноважень? Ким та у який спосіб призначаються державні нагороди?

18. Громадянин України звернувся до Уповноваженого Верховної Ради з прав людини про порушення його права на здійснення підприємницької діяльності не забороненої законом. Дайте юридичний аналіз викладеного факту.

Який вид гарантій на здійснення своїх прав реалізував громадянин України? Які нормативні акти забезпечили громадянину право на звернення до Уповноваженого Верховної Ради з прав людини?

19. Громадянка Рушанська мала намір перетнути державний кордон використовуючи паспорт своєї сестри, з якою вони дуже схожі. Проте працівник митного посту виявив її несхожість з фотокарткою, а здійснивши більш детальну перевірку переконався, що паспорт їй не належить.

За якою статтею КУпАП слід притягнути громадянку Рушанську до відповідальності? Хто має право притягнути до відповідальності в цьому випадку? Які процесуальні документи будуть складені по цій справі?

20. Особа Коваленко Г.І. достовірно знаючи про заборону посіву та вирощування рослин конопель, умисно посіяв на присадибній ділянці за місцем свого проживання насіння рослин конопель, які без мети збуту вирощував до стадії дозрівання. Всього підсудний виростив 8 рослин конопель.

Кваліфікуйте дії суб'єкта. Чи є в цій ситуації підстави для притягнення особи до відповідальності? За якими нормами КУпАП? Як може бути накладене стягнення в цьому випадку?

21. Громадянин К. під час скандалу в сім'ї вдарив свою дружину, внаслідок чого зламав їй руку. Дружина К. заяву до правоохоронних органів не подавала, але в лікарні, куди вона звернулася по медичну допомогу, викликали працівників поліції, які керуючись КУпАП склали протокол про адміністративне правопорушення.

За якою статтею КУпАП слід кваліфікувати дії К.? Яке стягнення, на вашу думку, слід застосувати до К

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

4.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Підсумкова оцінка рівня сформованості інтегральної компетентності здобувача освітнього ступеня бакалавр розраховується як середньозважений бал за усі завдання, переведений у 100-бальну систему (Додаток 1).

За шкалою, наведеною у додатку 2, здійснюється переведення загальної оцінки за 100-бальною шкалою у національну шкалу оцінювання

Підсумкове оцінювання визначається як середньоарифметичне усіх оцінок отриманих за виконання екзаменаційних завдань.

Приклад формування підсумкової оцінки

Оцінка за 1 завдання	Оцінка за 2 завдання	Оцінка за 3 завдання	Оцінка за 4 завдання	Середньо-зважений бал	Бали (Додаток 1)	Бали (Додаток 2)
4	5	5	5	4,75	93	5

Результат фіксується у протоколі засідання атестаційної комісії.

4.2. Критерії оцінювання екзаменаційних завдань.

Оцінка	Критерії оцінювання теоретичних завдань
5 балів	Оцінюється відповідь здобувача освітнього ступеня «бакалавр», який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.

4 бали	Оцінюється відповідь здобувача освітнього ступеня «бакалавр», який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки
3 бали	Оцінюється відповідь здобувача освітнього ступеня «бакалавр», який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, звертається до основних нормативно-правових актів та джерел. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється відповідь здобувача освітнього ступеня «бакалавр», який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обгрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань.
1 бал	Оцінюється відповідь студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється відповідь студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань

Оцінка	Критерії оцінення практичного завдання
5 балів	Студент має глибокі міцні й системні знання: може чітко сформулювати дефініції, використовуючи правову термінологію, вільно володіє принципами побудови правових знань, знає основні актуальні нормативні проблеми сучасної юридичної науки; вміє аналізувати основні теорії та підходи з позиції методології науки, логічно та системно викладати матеріал, наводити приклади теоретичних та практичних варіантів вирішення ситуації, використовуючи посилання на вірно обрану галузь права та нормативно-правову базу. Розв'язання практичного завдання є абсолютно вірним, описання ходу розв'язання відповідає установленим вимогам.
4 бали	Студент має міцні ґрунтовні знання, але може припуститися неточностей у формулюванні, спостерігаються незначні мовленнєві помилки в наведених правових прикладах. Студент демонструє сформовані вміння критично оцінювати різні ситуації, що склалися в сучасній науці, застосовувати знання нормативно-правової бази та її аналізу що дає можливість надати правильне вирішення ситуації, але без детального опису. Відповідь може мати певні неточності, або студент не пояснює певні положення, не визначає взаємозв'язок теоретичних положень з проблемами юридичної практики. Задача розв'язана вірно, але пояснювальна частина складена некоректно, не містить усю необхідну інформацію
3 бали	Студент знає програмний матеріал повністю, може продемонструвати навички узагальнення, систематизації, пояснення складних проблемних питань, але не вміє самостійно описувати вирішення поставленої правової проблеми. У відповіді надано чіткі визначення правових понять, виокремлено основні напрями аналізу нормативної бази, вірно визначена галузь права, наведено узагальнення в формі висновків. Відповідь може мати певні неточності, можуть бути відсутніми пояснення певних положень. У відповіді простежується певна фрагментарність, але без порушень логіки викладення матеріалу, наводиться уся необхідна інформація, але без детального аналізу, без глибокого використання законодавства України. Задача розв'язана вірно, але пояснювальна частина відсутня.
2 бали	Студент знає основні положення, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені нормативним врегулюванням. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на окремих прикладах, не узагальнюючи зміст, не визначаючи основних закономірностей. Студент має

	прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Відповідь має фрагментарний характер, але простежується певна логіка викладання матеріалу; інформація надається в неповному обсязі; не наводиться достатній аналіз нормативно-правової бази, не визначена галузь права. При розв'язанні практичного завдання виявлені неточності, помилки у використанні нормативно-правової бази.
1 бал	Студент має фрагментарні знання; не володіє термінологією, оскільки поняттєвий апарат не сформовано на відповідному рівні; не вміє наводити аргументи, послідовно доводити свою думку, але орієнтується в загальній проблематиці за цим питанням, може навести загальні приклади, визначення правових понять, певні теоретичні положення за визначеною проблемою. Відповідь носить фрагментарний характер, відсутніми є узагальнення матеріалу в формі висновків, визначення необхідних теоретичних положень та закономірностей, пояснення їх на прикладах. У відповіді спостерігаються помилки у визначенні основних положень теорії, правових термінів, відсутнє підкріплення знань нормативно-правовою базою. Практичне завдання розв'язане невірно.
0 балів	Студент має фрагментарні знання; не володіє термінологією, оскільки поняттєвий апарат не сформовано; не вміє логічно та послідовно викласти матеріал з визначеної проблеми. Мовлення невиразне, обмежене, бідне, словниковий запас не дає змогу вербально оформити ідею. Студент надає відповідь в неповному обсязі, відсутніми є визначення основних понять та викладення основних положень, узагальнень наданої інформації та прикладів. Наведена інформація містить суттєві помилки, неточності. Відсутні знання щодо розв'язання задачі.

5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Нормативно-правові акти з визначених галузей права.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. із змінами // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року// ВВРУ. 1990. № 31. Ст. 429.
3. Стогова О.В. Адміністративно-територіальний устрій в Україні: основні етапи становлення та їхні характеристики. Сучасне суспільство. 2019. Вип. 1. С.221-232.
4. Судоустрій України: підручник / за заг.ред. М.А. Погорецького, О.Г. Яновської. Київ: КНУ. 2014. 344 с.
5. Шамрай В. Методологічні засади впливу сучасних процесів глобалізації на розвиток конституційного права. Підприємництво, господарство і право. Конституційне право. № 5. 2018. С.176-180.
6. Яценко І. Поділ влади як правова фікція (погляди польського вченого Владислава Маліняка). Юридична Україна. 2016. №. 5-6. С. 4-8.
7. Карпа М., Кіцак Т. Компетенція посадових осіб місцевого самоврядування: особливості визначення. Public Administration. 2018. №. 1. С. 36.
8. Коваленко В. Ф., Товста С. П. Конституційне право та конституційна інженерія в сучасних українських реаліях. Імідж сучасного педагога. 2019. №. 3 (186). С. 14-18.
9. Шатіло В. А. Президент у механізмі державної влади: деякі питання вітчизняної та зарубіжної теорії і практики. Вісник Академії адвокатури України. 2014. №. 11. С. 12–18.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення // ВВР. 1984. Додаток до № 50. Ст. 1122.

2. Кодекс адміністративного судочинства України // ВВР. 2005. № 35-37. С. 446. 28
3. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. // ВВР. 1999. № 20-21. Ст. 190.
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. // ВВР. 1997. № 48. Ст. 254.
5. Про державну службу: Закон України від 16.13.1993 // ВВР. 1993, № 52 ст.490/
6. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) [текст] навч. посіб. / О.В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М.В. Плугатир, М.В. Співак. К.: «центр учбової літератури», 2015. 232 с.
7. Адміністративне право : посіб. для підготовки до іспиту / Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй та ін. ; за заг. ред. В. М. Гаращука. – Х. : Право, 2016. – 144 с.
8. Загальне адміністративне право: підручник/ за заг. ред. І. С. Гриценка. К.:Видавництво Юрінком Інтер, 2017. 568 с.
9. Адміністративне право України: Підручник: За заг. ред. д.ю.н., проф. Коломоєць Т.О. Київ: „Істина”, 2008.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341 -III: Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25. 26. 131 с.
2. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред.: М. І. Мельник, М. І. Хавронюк. 9-те вид., переробл. та допов. К. : Юрид. думка, 2012. 1316 с.
3. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. № 1906-IV . Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2004. - № 50. - Ст. 540.
4. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2014, № 49, ст.2056.
5. Про заходи щодо протидії торгівлі людьми : Конвенція Ради Європи Ратифікація від 21.09.2010 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_858
6. Проти транснаціональної організованої злочинності : Конвенція Об'єднаних націй. Ратифікація від 04.02.2004 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789
7. Орловський Р.С. Теоретичні та методологічні проблеми інституту співучасті у кримінальному праві України: монографія /Р.С. Орловський. Харків: Право, 2019. 624с.
8. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін, В. І. Борисов та ін.; за ред.: В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна, В. І. Борисова. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 584 с.
9. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник /За ред. В.Я. Тація, В.І.Борисова, В.І.Тютюгіна. 6-те вид.,переробл. і допов. Харків: Право, 2020. 768 с.

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
2. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
3. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. № 1023- XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
4. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 р. № 2947-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.
5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. 5-те вид., перероб. і допов. За ред. О.В. Дзери (кер. авт. кол.), Н.С. Кузнєцової, В.В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2013. Т.1. 832 с. / 2013. Т.ІІ. 1120 с.
6. Цивільне право. Конспект лекцій для студентів спеціальності 081 – «Право» денної та заочної форм навчання, Терещук Галина Андріївна. Луцьк: ЛНТУ, 2017. 267 с.

7. Харитонов Є.О., Голубева Н.Ю. Цивільне право: посібник для підготовки до іспиту. Видання третє, перероблене та доповнене. Ч І. Х.: Одіссей, 2013. 248 с.
8. Харитонов Є.О., Голубева Н.Ю. Цивільне право: посібник для підготовки до іспиту. Видання третє, перероблене та доповнене. Ч ІІ. Х.: Одіссей, 2013. 256 с.
9. П.С. Матвеев, В.І. Бірюков Цивільне право (в схемах): Навч. посіб. – К.: Алерта, 2013. – 256 с.

ТРУДОВЕ ПРАВО УКРАЇНИ

1. Кодекс законів про працю України Кодекс України; Закон, Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
2. Закон України “Про оплату праці” від 24 березня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 17. Ст. 121.
3. Закон України “Про колективні договори і угоди” від 01.07.1993 // Відомості Верховної Ради України. 1993. – № 36. Ст. 361.
4. 5. Закон України “Про зайнятість населення” від 05. 07.2012 р. // Відомості Верховної Ради України. 2013. № 24. Ст. 234.
5. Лов’як О. О. Правові основи охорони праці / Реформування законодавства України та розвиток суспільних відносин в Україні: питання взаємодії: Збірник наукових статей з нагоди 40-річного ювілею Губарева Сергія Володимировича / відп. ред.. О.О. Лов’як, І.С. Тімуш - К: ФОП Кандиба Т.П., 2017. С. 69-75. 93.
6. Трудове право України: Навч. посібник. Практикум/ Відп. ред. Г.І. Чанишева; НУ ОЮА. 3-тє вид., переробл. і доповн. Х.: Одіссей, 2011. 288 с.
7. 35. Трудове право України [текст] підручник / За загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.П. Мельника. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 472 с.
8. Болотіна Н.Б. Трудове право України: Навч. посібник: Рекомендовано МОН України/ Н.Б. Болотіна. К.: Знання, 2008. 375 с.
9. Трудове право України [текст] підручник / За загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.П. Мельника. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 472 с

КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

1. Кримінальний процесуальний кодекс України.- С.ТОВ «ВВП Нотіс», 2016 – 324с. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> .
2. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. У 2-х ч. Ч. 1. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 – 337 Режим доступу : <https://teach.btsau.net.ua/mod/url/view.php?id=73611>
3. Практикум з кримінального процесу: навч. посібник / М.М. Сербін, О.А. Солдатенко. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 84 с.
4. Щериця С.І. Застосування кримінального процесуального закону відносно окремих категорій громадян України / С.І. Щериця // Юридичний науковий електронний журнал. - 2014. № 5. С. 142-145.
5. Слідчі розшукові дії у кримінальному провадженні [навч. наочн. посіб. у схемах і таблицях] / О. А. Осауленко, А. В. Самодін, Г. М. Степанова та ін. К. : «Центр учбової літератури», 2015. 140 с.
6. Лобойко Л. М. Кримінальний процес: підручник. К.: Істина, 2014. 432 с.
7. Кримінальний процес України в питаннях і відповідях : навч. посіб./ Л.Д.Удалова, В.В.Рожнова, Д.О.Савицький, О.Ю.Хабло, О.В. Римарчук; НАВС. 4-тє вид. доповн. і переробл. К. : Вид. дім "Скіф", 2016. 354с.
8. Кримінальний процес : підручник / [О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін.] ; за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2018. 584 с.
9. Ільєва Т.Г. Надання слідчим суддею дозволу на проведення обшуку житла чи іншого володіння особи / Т.Г. Ільєва // Європейські перспективи. 2013. № 7. С. 105–109

ЦИВІЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

1. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
2. Васильєв С. В. Цивільний процес. Підручник. К.: Алерта, 2019. 506 с.
3. Ізарова І. О., Ханик-Посполітак Р. Ю. Цивільний процес України : Навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищих навчальних закладів / І. О. Ізарова, Р. Ю. Ханик-Посполітак. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : ВД «Дакор», 2018. 276 с.
4. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. д. ю. н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М.М. Ясинка. К.: Алерта, 2018. 604 с
5. Цивільне право та процес (2 частина) : навч. посіб. / кол. авт. [Коваленко А. В. (кер.), Круглова О. О. та ін.]. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2018. 128 с.
6. Войтовський В. С. Касаційне оскарження у цивільному процесі України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2017. 18 с.
7. Гетманцев М. Електронні докази в цивільному процесі: практика застосування новел законодавства. Підприємництво, господарство, право. 2019. №2. С. 19-23.
8. Бондар І.В. Особисті немайнові правовідносини в цивільному процесі. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2018. № 4. С. 37–41.
9. Комаров В. В. Цивільне процесуальне законодавство у динаміці розвитку та практиці Верховного Суду України. Х.: Право, 2012. 624 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. <http://www.president.gov.ua> – веб-сторінка Президента України.
2. <http://rada.gov.ua>. – веб-сторінка Верховної Ради України.
3. www.ombudsman.gov.ua. – веб-сторінка Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
4. <http://www.kmu.gov.ua> – веб-сторінка Кабінету Міністрів України.
5. www.scourt.gov.ua – веб-сторінка Верховного Суду України.
6. www.ccu.gov.ua – веб-сторінка Конституційного Суду України.
7. <http://mvs.gov.ua>. – веб-сторінка Міністерства внутрішніх справ України.
8. <http://www.minjust.gov.ua>. – веб-сторінка Міністерства юстиції України.
9. www.gpu.gov.ua. – веб-сторінка Генеральної Прокуратури України.
10. www.ssu.gov.ua. – веб-сторінка Служби Безпеки України.
11. www.rainbow.gov.ua. – веб-сторінка Ради Національної Безпеки та Оборони України.
12. www.vru.gov.ua. – веб-сторінка Вищої Рада Юстиції.
13. www.ukrstat.gov.ua. – веб-сторінка Державної служби статистики.
14. <https://mvs.gov.ua/> - веб-сторінка Міністерства внутрішніх справ України.
15. <https://dpsu.gov.ua/> - веб-сторінка Державної прикордонної служби України.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(повне найменування вищого навчального закладу)

ЕКЗАМЕНАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ № _____

атестаційного екзамену «Право»

для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр»

спеціальності _____ 081 Право _____
освітньої програми _____ Право _____

Завдання 1.

- Процесуальні строки у цивільному процесуальному праві.

Завдання 2.

- Порядок вирішення індивідуальних трудових спорів.

Практичне завдання 3.

- Надати загальний аналіз та характеристику нормативно-правовому акту: «Сімейний кодекс України».

Практичне завдання 4.

- Вирішити ситуаційну задачу.

ФАБУЛА:

Громадянин Німеччини N, перебуваючи на борту туристичного лайнера, що пришвартувався в порту міста Одеса, скоїв ряд хуліганських дій, що в Україні кваліфікуються як злочин.

ЗАВДАННЯ:

Дайте юридичний аналіз викладеного факту.

Чи підлягає він кримінальній відповідальності за законодавством України?

Яку відповідальність буде нести громадянин Німеччини N.

Голова екзаменаційної комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Завідувач випускової кафедри

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Екзаменатор

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

**Таблиця переведення середньозваженого балу
за 100-бальною шкалою**

<i>100-бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100-бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100-бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100-бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100-бальна</i>	<i>сер. бал</i>
100	4,97–5,00	80	4,10–4,14	60	3,10–3,14	40	2,25–2,29	20	1,15–1,20
99	4,94–4,96	79	4,05–4,09	59	3,05–3,09	39	2,20–2,24	19	1,09–1,14
98	4,91–4,93	78	4,00–4,04	58	3,00–3,04	38	2,15–2,19	18	1,03–1,08
97	4,87–4,90	77	3,95–3,99	57	2,96–2,99	37	2,10–2,14	17	0,97–1,02
96	4,84–4,86	76	3,90–3,94	56	2,93–2,95	36	2,05–2,09	16	0,91–0,96
95	4,80–4,83	75	3,85–3,89	55	2,90–2,92	35	2,00–2,04	15	0,85–0,90
94	4,76–4,79	74	3,80–3,84	54	2,87–2,89	34	1,95–1,99	14	0,79–0,84
93	4,72–4,75	73	3,75–3,79	53	2,84–2,86	33	1,90–1,94	13	0,73–0,78
92	4,68–4,71	72	3,70–3,74	52	2,81–2,83	32	1,85–1,89	12	0,67–0,72
91	4,64–4,67	71	3,65–3,70	51	2,78–2,80	31	1,80–1,84	11	0,61–0,66
90	4,60–4,63	70	3,60–3,64	50	2,75–2,77	30	1,75–1,79	10	0,55–0,60
89	4,55–4,59	69	3,55–3,59	49	2,70–2,74	29	1,69–1,74	9	0,49–0,54
88	4,50–4,54	68	3,50–3,54	48	2,65–2,69	28	1,63–1,68	8	0,43–0,48
87	4,45–4,49	67	3,45–3,49	47	2,60–2,64	27	1,57–1,62	7	0,37–0,42
86	4,40–4,44	66	3,40–3,44	46	2,55–2,59	26	1,51–1,56	6	0,31–0,36
85	4,35–4,39	65	3,35–3,39	45	2,50–2,54	25	1,45–1,50	5	0,25–0,30
84	4,30–4,34	64	3,30–3,34	44	2,45–2,49	24	1,39–1,44	4	0,19–0,24
83	4,25–4,29	63	3,25–3,29	43	2,40–2,44	23	1,33–1,38	3	0,13–0,18
82	4,20–4,24	62	3,20–3,24	42	2,35–2,39	22	1,27–1,32	2	0,07–0,12
81	4,15–4,19	61	3,15–3,19	41	2,30–2,34	21	1,21–1,26	1	0,01–0,06

**Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в
підсумкову оцінку за традиційною шкалою**

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	екзамен
90-100	відмінно
89-70	добре
51-69	задовільно
1-50	незадовільно